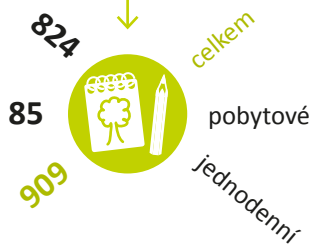

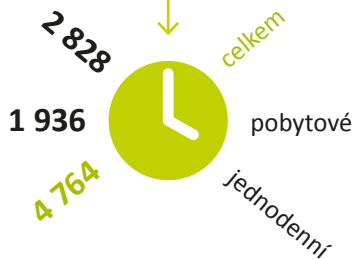
výroční zpráva 2014

*Víte, že semínko
javoru může díky svému
tvaru uletět až tisíce metrů?*

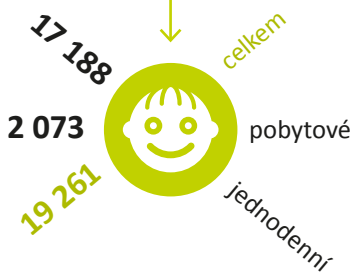
VÝUKOVÉ PROGRAMY

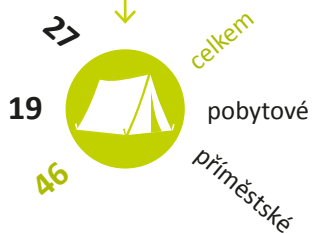
HODINY VÝUKY

ÚČASTNÍCI (MŠ, ZŠ, SŠ)

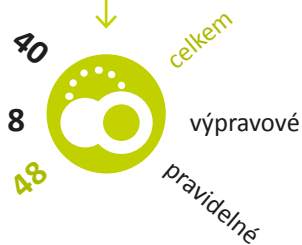
TÁBORY

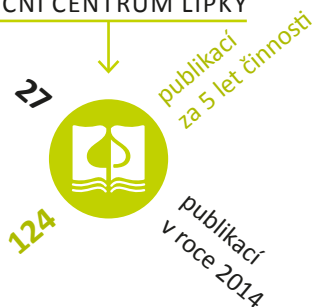
ÚČASTNÍCI TÁBORŮ

KROUŽKY

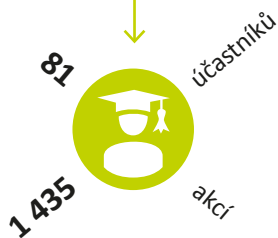
EDIČNÍ CENTRUM LIPKY

PRO RODINY S DĚTMI

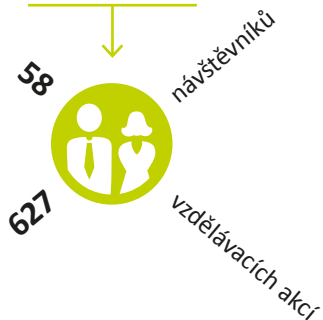

PRO PEDAGOGY A ZAMĚSTNANCE ŠKOL

Rok 2014 v číslech

PRO DOSPĚLÉ

PRO VYSOKÉ ŠKOLY

Milí čtenáři,

až se jednou někdo zeptá, co významného se na Lipce přihodilo v jejím dvacátém čtvrtém roce, rozhodně bude na co vzpomínat. Rok 2014 byl totiž plný změn, zlepšení a nových projektů.

Rozmarýnek se rozrostl z maličkého domku na nízkoenergetický dům plný zajímavých prvků ekologického stavitelství. Přestavba to byla dost náročná a zasáhla i zahradu.

Jezíčko společně s pěti sty gratulanty oslavilo 10. výročí svého založení a k narozeninám si nadělilo novou dřevěnou klubovnu. Desáté narozeniny oslavily taktéž Jihomoravské ekolisty, které pro Jihomoravský kraj Lipka připravuje.

V roce 2014 také začaly přípravy na přestavbu a přístavbu Rychty. Není se čemu divit, vždyť všechna ostatní naše pracoviště už vypadají podle našich představ, jen Rychta zatím neměla možnost vylepšovat své zázemí. Snad najdeme dostatek finančních prostředků a v příští výroční zprávě se už pochlubíme, že Rychta se mění před očima.

Lipka vyhrála soutěž „Firma pro rodinu“. Odměnou byl inspirativní vzdělávací pobyt v mateřských školách v Edinburghu, kam vyrazila Hanka Mikulicová.

Na Rychtě se poprvé uskutečnila Ekologická olympiáda, Kamenná připravila 1. ročník soutěže středoškolských prací a zahájila činnost klubu pro vysokoškoláky. Připravili jsme také vzdělávání pro školníky, kuchaře, uklízečky, zahradníky a administrativní pracovníky. Ediční centrum vydalo první publikace v azbuze pro školu v ukrajinském městečku Rosoš.

Rok 2014 byl zkrátka plný změn a nových možností a my vám všechny předkládáme v této výroční zprávě. Nakonec bychom rádi poděkovali všem, kdo na Lipce pracují, kdo s Lipkou spolupracují, a hlavně těm, kdo na Lipku chodí za vzděláváním či jen tak pro potěchu a radost.

Hana Korvasová a Aleš Máchal

OBSAH

1 SEZNAMTE SE S LIPKOU	4	8 EDIČNÍ CENTRUM LIPKY	30
Pět pracovišť Lipky	5	Materiály vydané v roce 2013	30
2 VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO ŠKOLY	7	9 FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ	
Novinky ve výukových programech	9	ORGANIZACE	32
3 PROJEKTY LIPKY	12	10 PODĚKOVÁNÍ	34
Představení vybraných projektů	13	Zaměstnanci Lipky v roce 2014	34
4 ZÁJMOVÁ ČINNOST	21		
5 OSVĚTA VEŘEJNOSTI	25		
6 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	26		
Vzdělávání zaměstnanců škol	26		
Ostatní vzdělávání dospělých	28		
7 VYSOKOŠKOLSKÁ VÝUKA	29		

SEZNAMTE SE S LIPKOU

1

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice, které se věnují environmentální výchově a vzdělávání dětí i dospělých. Ve svých začátcích Lipka zaměřovala především na výukové programy pro školy, kroužky pro děti a vzdělávání učitelů. Později však rozšířila své aktivity o vysokoškolskou výuku, kluby pro dospělé, ekologické poradenství, tvůrčí a řemeslné kurzy, osvětové akce pro veřejnost a také o tvorbu koncepčních materiálů pro Jihomoravský kraj. Lipku na jejích pracovištích denně navštěvují stovky zájemců o environmentální vzdělávání.

Lipka úzce spolupracuje s mnoha školami nejen v Jihomoravském kraji i s řadou univerzit a má statut fakultativního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Je příspěvkovou organizací zřízenou Jihomoravským krajem a členským střediskem celostátní Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina.

Naše poslání

Posláním Lipky je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta dětí, mládeže a dospělých směřující k osvojování environmentálně příznivějších způsobů života. Lipka nabízí své služby všem, kteří se zajímají o šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí doma i ve světě.

PĚT PRACOVÍŠŤ LIPKY

LIPOVÁ

Pracoviště Lipová se zaměřuje na environmentální vzdělávání prostřednictvím práce s přírodními materiály, starých tradic a rukodělných řemesel. Společně s žáky během výukových programů i akcí pro veřejnost pátráme po původu našich potravin a oděvů.

Od září 2014 dochází na pracoviště Lipová i děti z mateřských škol. Jsou pro ně připraveny dva nové výukové programy: podzimní program *Jabloňka a Ořešánek* a celoroční program *Skřítek a (ne)obyčejné věci*.

ROZMARÝNEK

Pracoviště Rozmarýnek je jedinečné pro své zaměření na ekologické stavitelství a permakulturu. Jeho pedagogové pravidelně vyjíždí se žáky na ozdravné pobyty a školy v přírodě.

V roce 2014 Rozmarýnek zahájil novou éru své existence. Po 15 letech, kdy sídlil v malém domečku „likusáku“, jsme díky projektu MONA – Moving Nature mohli Rozmarýnek přestavět a rozšířit do podoby ukázkového ekodomu.

RYCHTA

Pracoviště Rychta se zaměřuje především na téma krajiny. Školám nabízí pobytové programy, exkurze a projektové dny v krásném prostředí Dražanské vrchoviny a pořádá také krajské kolo Ekologické olympiády.

V roce 2014 Rychta nově nabídla environmentálně zaměřené kurzy provozním zaměstnancům a začala připravovat stavební projekt zaměřený na zlepšení zázemí a rozšíření činnosti pracoviště.

JEZÍRKO

Pracoviště Jezírko je zaměřeno na vzdělávání o lese a nejčastěji o něm učí právě v lese. Tato nejlepší učebna umožňuje názorné učení a osvojování znalostí i probuzení citového vztahu k přírodě. Návštěvníci na Jezírku naleznou nejen příjemnou relaxační zahradu, ale také zcela novou lesní naučnou stezku.

V roce 2014 Jezírko oslavilo své 10. výročí a při této příležitosti uspořádalo velkou akci pro veřejnost *Narozeniny v lese* pro více než 450 účastníků.

KAMENNÁ

Vzdělávací centrum Aleše Závěského

Pracoviště Kamenná se zaměřuje na vzdělávání dospělých, zejména pedagogických pracovníků a studentů učitelství, čímž je ojedinělá v rámci Lipky i celé České republiky. Probíhá zde také řada akcí pro veřejnost zaměřených na městské zahradničení a zdravé stravování.

V roce 2014 Kamenná nastartovala spolupráci se základní školou v Rosoši na Ukrajině a také se opřela do vzdělávání pedagogů MŠ, kterým nabídla novou formu vzdělávání, tzv. 70ky (inspirované specializačním studiem).

VÝUKOVÉ PROGRAMY PRO ŠKOLY

2

📌 909 odvedených výukových programů

📌 4 764 hodiny výuky

📌 19 261 účastníků

Stejně jako loni, i v roce 2014 byla těžištěm činnosti Lipky realizace ekologických výukových programů pro 1. a 2. stupeň základních škol, střední školy a mateřské školy.

Všechna pracoviště Lipky nabízela po celý školní rok výuku tzv. **jednodenních programů**, které jsou připraveny v délce trvání třech i více hodin. Hlavním cílem těchto programů je kultivovat v účastnících citlivý a zodpovědný přístup k životnímu prostředí a prohloubit jejich znalosti v průřezovém tématu environmentální výchova. Programy se odehrávaly v přírodním i městském terénu, v přírodních zahradách i v interiérech jednotlivých pracovišť. Pracoviště Kamenná navíc realizovalo programy v areálu Otevřené zahrady Nadace Partnerství.

Pracoviště Rozmarýnek, Rychta a Jezírko realizovala rovněž vícedenní **pobytové programy a školy v přírodě**. Pracoviště Rozmarýnek a Jezírko se specializovala na 1. a 2. stupeň základních škol a pracoviště Rychta převážně na 2. stupeň základních škol a střední školy. Tyto programy nabízejí třídním kolektivům možnost proniknout hlouběji jak do biologických souvislostí mezi organismy v přírodě, tak věnovat dostatek času environmentální problematice a pochopení role člověka v ekosystému planety. Součástí programů byly také zážitkové aktivity podporující všestranný rozvoj účastníků a stmelení třídních kolektivů. Rozmarýnek navíc jako jediné pracoviště realizoval své pobyty na mimobrněnských základnách, čímž zprostředkoval účastníkům poznání dalšího přírodního bohatství České republiky.

Počty jednodenních výukových programů podle pracovišť

Pracoviště	2014												Počet výukových programů	Počet hodin trvání	Počet dnů trvání	Počet účastníků
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
Jezírko	34	28	35	29	44	29			21	42	26	26	314	1 018	314	6 315
Kamenná	2	4	5	16	13	7			5	8	7	3	70	225	70	1 568
Lipová	30	28	38	35	37	31			18	34	30	23	304	1 055	304	6 012
Rozmarýnek		1	10	15	17	20				15	4	16	98	348	98	2 105
Rychta	2		2	6	12	6			5	4		1	38	182	38	1 188
Celkem	68	61	90	101	123	93			49	103	67	69	824	2 828	824	17 188

Počty pobytových výukových programů podle pracovišť

Pracoviště	2014												Počet výukových programů	Počet hodin trvání	Počet dnů trvání	Počet účastníků
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
Jezírko	1	5	6	4	6				6	2	4	1	35	722	137	824
Rozmarýnek			2	4	5				2				13	354	62	321
Rychta	3	4	3	6	5				6	5	4	1	37	860	142	928
Celkem	4	9	11	14	16				14	7	8	2	85	1936	341	2 073

NOVINKY VE VÝUKOVÝCH PROGRAMECH

Pracoviště Lipová v roce 2014 obohatilo svou nabídku o dva programy pro děti z mateřských škol. Program *Jabloňka a Ořešánek* seznamuje děti při praktických činnostech s plody zahrady, při programu *Skřítek a (ne)obyčejné věci* ke hraní využijí (ne)obyčejné kameny, slámu, hlínu a dřevo. V novém programu pro 1.–3. třídu *Příběhy ze starého stromu* děti vyšplhají po provazovém žebříku do koruny staré švestky nebo si zahrají na pracovité mravence. Poslední novinkou je program *Zabalené Vánoce*, který dětem z 3.–4. tříd ukazuje, jak prožít vánoční svátky šetrněji k životnímu prostředí a zároveň radostně.

Pracoviště Rozmarýnek uspělo s projektem *Zdravě a bezpečně v Jihomoravském kraji* a mohlo tak s podporou EU vytvořit originální výukové programy zabývající se zdravým životním stylem. Jednodenní program nese název *Tajemství doktora Sacharina* a žáci se v něm dotýkají témat, jako jsou energetické nápoje, zdravé svačiny nebo náhrady rafinovaného řepného cukru. Na závěr programu vlastnoručně v nové cvičné kuchyni Rozmarýnku připravují chutné lívance bez obvyklého bílého cukru. Součástí pětidenního programu *Plavba kapitána Zdravsona* je vaření tříchodového menu, jízda na koloběžkách nebo počítání nachozených kilometrů pomocí krokoměru. Při dobrodružné týdenní hře žáci hledají klíče k otevření truhly se šesti zámky a zjišťují souvislosti zdravého jídla a aktivního pohybu. Zmíněné programy Rozmarýnku byly vytvořeny za podpory ESF a státního rozpočtu ČR.

Pracoviště Rychta vytvořilo nový pobytový program *Člověk vs. divočina*, který je unikátním spojením praktické přírodovědy a zážitku. Žáci porovnávají biodiverzitu kulturní a přírodní krajiny a přitom tráví noc pod širákem v „divočině“, kdy si leckdy musí sáhnout na dno svých sil. Žáci a učitelé zažívají zoologii, hydrobiologii a botaniku v praxi, mapují využití krajiny, rozdělavají oheň, pohybují se v těžkém terénu a vyzkouší si i samotu v nočním lese či práci s GPS a vysílačkami. Při tom všem se navíc lépe poznají, zakusí pospolitost ve skupině a posílí pozitivní vazby mezi žáky a učiteli i žáky navzájem.

Pracoviště Jezírko rozšířilo terénní výuku o zajímavou novinku, program *Lesní naučná stezka*. Tento program probíhá celý v lesním terénu, klíčové aktivity jsou soustředěny na několik zastavení nově vzniklé interaktivní naučné stezky, zbudované v rámci česko-rakouského přeshraničního projektu ACT WELLL! Účastníci programu z řad žáků mateřských i základních škol se mohou jedinečným způsobem seznámit například s broukem „kúrovcem“, rozluštit příběhy ukryté ve stopách zvířat, zahrát si ve skupině na originální hudební nástroj dendrofon nebo prakticky ověřit, jakou sílu má voda. Bezpečným zázemím pro terénní programy pro případ špatného počasí se stala nově zbudovaná klubovna s kamny na dřevo. Tvorba programů byla podpořena ERDF a státním rozpočtem ČR.

Pracoviště Kamenná zařadilo v roce 2014 do své nabídky čtyři nové programy pro žáky středních škol, které se svými tématy věnují oblasti vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Výukové programy poukazují na globální problémy spojené s používáním mobilních přístrojů, občanskou angažovanost, nenahraditelnost ekosystémových služeb či různé přístupy ke stravování a s tím související návyky a diety. Tvorba těchto programů byla podpořena ESF a státním rozpočtem ČR. Rozšířila se také nabídka výukových programů v Otevřené zahradě, kde byl do nabídky nově zařazen výukový program *Vodní svět*, který je určen pro žáky 1. stupně základních škol. Žáci v něm prostřednictvím badatelsky orientovaného učení zjišťují, kdo žije v jezírku a jak se živočišné udrží v rychle tekoucí vodě. Jedná se o jeden ze dvou výukových programů, které pracoviště Kamenná této cílové skupině nabízí.

PROJEKTY LIPKY

3

V roce 2014 se Lipka podílela na realizaci **14** projektů financovaných z dotací Evropské unie:

- 🔑 **8** projektů Lipka realizovala
- 🔑 **ve 4** projektech byla Lipka zapojena jako partner
- 🔑 **na 2** projektech Lipka spolupracovala jako subdodavatel

PŘEHLED PROJEKTŮ

LIPKA JAKO REALIZÁTOR

- Jak funguje...? Programy pro interaktivní a atraktivní výuku biologie a fyziky
- Jak se žilo v pravěku
- MONA – Moving Nature
- Profesionální a osobnostní rozvoj školních koordinátorů environmentální výchovy
- Rozšíření vybraných profesí o environmentální přesah
- Turismus v kraze a kras v turismu
- Vzdělávání pedagogů MŠ zaměřené na praktickou regionální polytechnickou výchovu
- Zdravě a bezpečně v Jihomoravském kraji

LIPKA JAKO PARTNER

- ACT WELLL! – Austrian Czech Team Widens Evocative Life Long Learning
- Škola pro udržitelný život – posilování kompetencí pedagogů pro výuku průřezových témat projektovou metodou
- Vzdělávání pro udržitelný rozvoj pro jihomoravská centra EVVO
- Zahradní terapie – sociální zapojení a inkluze prostřednictvím zahradně-terapeutických opatření a aktivizací

LIPKA JAKO SUBDODAVATEL

- Partnerství pro rozvoj vzdělávání a komunikace v ochraně přírody
- Podpora talentů v přírodovědných a technických oborech v slovensko-českém příhraničí

PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH PROJEKTŮ

ACT WELLL! – AUSTRIAN CZECH TEAM WIDENS EVOCATIVE LIFE LONG LEARNING

- 👉 **6 setkání pro celkem 202** žáků českých i rakouských škol
- 👉 **22** jednodenních pilotních programů pro celkem **316** žáků českých škol
- 👉 **4** workshopy pro **80** účastníků

Cílem tohoto mezinárodního projektu, který skončil s rokem 2014, bylo umožnit živou výměnu zkušeností, znalostí, dovedností a mezilidských vazeb v oblasti environmentálního vzdělávání. V rámci rakousko-české spolupráce partneri projektu společně vytvářeli podnětné příklady celoživotního vzdělávání v oblasti environmentální přípravy. Projektu se jako partneri účastnily tři organizace: UmweltBildungAustria, Lipka a Chaloupky.

Projekt se věnoval šesti tématům: Zahrada pro děti, Život v půdě, Dětská farma, Hmyzí hotely, Biodiverzita a Les jako životní prostor. K nim vznikly nové výukové programy pro děti mateřských škol a žáky obou stupňů základních škol. Proběhlo také vzdělávání pedagogů mateřských a základních škol či lektorů a pedagogů volnočasových aktivit. Toto systematické vzdělávání upevnilo principy zážitkové environmentální pedagogiky a zaměřilo se konkrétně na výše uvedená témata.

V roce 2014 Lipka žákům z českých a rakouských škol díky projektu nabídla šest společných vícedenních setkání, kterých se zúčastnilo celkem 202 žáků z českých a rakouských tříd (z toho 122 žáků z Jihomoravského kraje). Kromě těchto setkání se uskutečnilo i 22 jednodenních kurzů a 4 vzdělávací workshopy (Vegetační střecha, Hliněné omítky, Život v půdě a Hmyzí hotely). Díky těmto aktivitám měly české školy příležitost navázat nová partnerství a spolupráce s rakouskými partnery.

Projekt ACT WELLL! zasahoval do oblasti životního prostředí a byl podpořen operačním programem Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

MONA – MOVING NATURE

- ✦ **8 měsíců stavby jedinečného ekodomu pracoviště Rozmarýnek**
- ✦ **113 účastníků vzdělávacích akcí o ekologickém stavitelství**
- ✦ **6 týdenních společných česko-rakouských pobytů FeelGoodOlympicCamp pro 204 účastníků**

Projekt Projekt MONA – Moving Nature nabídl řadu aktivit zaměřených na zdravý životní styl. A to nejen z hlediska zdravého stravování, ale také z pohledu zdravého prostředí, které jako lidé obýváme. Podařilo se připravit rozsáhlé stavební podklady a v rámci projektu byl vybudován na pracovišti Rozmarýnek nový ekodům. Ten je koncipován jako nízkoenergetická stavba, která šetří životní prostředí z hlediska spotřeby energie na vytápění nebo například vody na splachování toalet. Interiéry jsou vybudovány z přírodních a šetrných materiálů tak, abychom mohli hovořit o zdravém interiérovém prostředí. Stavba byla dokončena po 8 měsících a v období stavby Rozmarýnek nabídl několik praktických workshopů pro zájemce o ekotechnologie a architekturu šetrnou k životnímu prostředí. Jednalo se o témata jako kořenová čistírna a zahradní jezírka, zelené střechy, blower-door test nebo využití šedé a dešťové vody v domácnostech. Na konci srpna 2014 byl dům zkolaudován a otevřen školám i veřejnosti.

V prosinci se v ekodomě Rozmarýnku konala mezinárodní konference *Zdravé bydlení*, kterou jsme odstartovali plnohodnotný provoz budovy. Úspěšné konference se zúčastnilo 70 zájemců z odborné veřejnosti, což byl maximální možný počet. Dále Lipka uspořádala pět víkendových workshopů pro děti o zdravém vaření, jejichž zázemím byl ekodům Rozmarýnku a jeho nová cvičná kuchyně. V roce 2014 se uskutečnilo také 6 týdenních společných česko-rakouských pobytů FeelGoodOlympicCamp, které se konaly v Rakousku a jejichž tématem byl zejména zdravý pohyb.

Projekt, který realizoval Rozmarýnek společně s rakouským partnerem UmweltBildungAustria se sídlem ve Vídni, byl podpořen Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci operačního programu Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

PROFESNÍ A OSOBNOSTNÍ ROZVOJ ŠKOLNÍCH KOORDINÁTORŮ ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

- 📌 **2 nové publikace**
- 📌 **4 semináře pro celkem 95 účastníků**
- 📌 **specializační studium pro 25 pedagogů**

Cílem projektu *Profesní a osobnostní rozvoj školních koordinátorů environmentální výchovy*, který v roce 2014 skončil, bylo rozšířit nabídku kurzů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských, základních i středních škol a školských zařízení Olomouckého kraje.

Díky nabídnutým kurzům jsou pedagogové připraveni efektivně naplňovat průřezové téma Environmentální výchova ve vzdělávací oblasti RVP základního a gymnaziálního vzdělávání a přírodovědné oblasti RVP ostatních středních škol. Značná část obsahové náplně kurzů byla zaměřena na vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Kurzy neobsahovaly pouze velké množství teorie, ale i řadu praktických ukázek, exkurzí, aktivit a příkladů dobré praxe.

Kromě klasických vzdělávacích kurzů Lipka v rámci projektu inovovala také elektronické environmentální centrum E-studovna. To bylo v rámci projektu využíváno především účastníky Studia k výkonu specializovaných činností jako on-line podpora pro poskytování konzultací, studijních materiálů, zpracování úkolů či komunikace s tutorem.

Během projektu byly vytvořeny dvě zajímavé publikace: *Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí* autora Jana Krajhanzla a sborník učebních celků z praxe školních koordinátorů *EVVO Desetkrát blíž přírodě*.

Projekt byl financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ROZŠÍŘENÍ VYBRANÝCH PROFESÍ O ENVIRONMENTÁLNÍ PŘESAH

- ✦ **6 nových praktických kurzů pro provozní zaměstnance**
- ✦ **filmový dokument *Jak roste chléb***
- ✦ **samostatná webová stránka www.ekoskolnik.cz věnovaná kurzům**

Učitelé si v dnešní době mohou vybrat z široké a pestré nabídky vzdělávacích programů. To samé se ovšem nedá říct o lidech, kteří stojí v pozadí a bez kterých by se provoz žádné školy ani úřadu neobešel. Proto Lipka v roce 2014 připravila a odstartovala praktické kurzy pro uklízečky, správce budov a školníky, administrativní a ekonomické pracovníky, kuchaře, zahradníky, ale i asistenty v sociálních službách, psychologicko-pedagogických poradnách, nemocnicích či léčebnách.

Kurzy jsou zaměřené především na praktickou stránku věci. Účastníci si mohli vyzkoušet různé čisticí ekologické prostředky, otestovali vaření z netradičních surovin, dozvěděli se celou řadu praktických tipů k úspoře energií či materiálu v běžném kancelářském provozu. Nechyběly ani celodenní exkurze do ukázkových ekologických provozů, přírodních zahrad a parků.

Každý účastník obdržel soubor vzdělávacích materiálů a navíc i praktickou Iněnou pracovní zástěru. V rámci projektu byl zároveň vytvořen filmový dokument o chlebu, který mapuje celý proces výroby od zasetí zrna po upečení bochníku.

Projekt *Rozšíření vybraných profesí o environmentální přesah* je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TURISMUS V KRASE A KRAS V TURISMU

- ✚ **3** unikátní publikace
- ✚ **6** interaktivních workshopů v Moravském krasu a na Velké Fatře
- ✚ **2** terénní výlety po Moravském krasu s průvodcem a na koloběžkách
- ✚ **143** účastníků projektových akcí

Moravský kras a Velká Fatra – místa se společnou historií. Jeskyně, ponorné potoky, zapomenutá řemesla, větrné mlýny, staré doly, hutě i vápenky. I přesto, že se zde nachází velké množství pozoruhodných míst, většina návštěvníků se koncentruje pouze do několika oblastí a velká část území jim zůstává utajená. Cílem projektu bylo představit různé možnosti využití regionálních specifik krasových oblastí a napomoci rovnoměrnějšímu a udržitelnějšímu rozvrstvení návštěvnického spektra.

Za tímto účelem proběhla série interaktivních workshopů pro průvodce, vedoucí volnočasových aktivit a pedagogy, jejichž součástí byly odborné přednášky o karsologii, jeskyních a pobytu v nich či terénní praxe, kde místní průvodci účastníky seznámili s jedinečností daného území.

V rámci projektu Lipka vydala také několik jedinečných publikací. Odborná kniha *Jeskyně tam a zase zpátky* představuje fenomén krasové krajiny v ČR a SR, zdejší faunu, floru, historii i její průzkum. Detailně se věnuje např. speleologickým technikám, zásadám šetrného pohybu v jeskyních, jejich mapování a dokumentaci nebo ochraně krasové krajiny. Oproti tomu kniha *Skryté krásy Velké Fatry a Moravského krasu* coby průvodce představuje obě území z hlediska přírodovědného i historického. Zabývá se vlivem člověka na krajinu, tradičními řemesly, představuje báje a nabízí tipy na zajímavé výlety. Průvodce doplňuje brožura, která dětem a rodičům nabízí dva interaktivně zpracované výlety využívající geocaching a questing.

Projekt *Turismus v kraze a kras v turismu* byl finančně podpořen z Operačního programu přeshraniční spolupráce mezi Českou a Slovenskou republikou. Realizátory projektu byla Lipka a přeshraniční partner občanské sdružení Comitatus Thurociensis.

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁČE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA**
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ MŠ ZAMĚŘENÉ NA PRAKTICKOU REGIONÁLNÍ POLYTECHNICKOU VÝCHOVU

- 📌 Zahájení lektorského kurzu v areálu Otevřené zahrady
- 📌 2 kurzy k interaktivnímu využití místně význačných lokalit
- 📌 4 semináře týkající se posilování kompetencí pedagogů MŠ v oblasti polytechnického vzdělávání

Projekt, který byl zahájen v polovině roku 2014, je určen pedagogům Jihomoravského a Zlínského kraje a ve vybraných aktivitách zasahuje také do dalších krajů. Lipka při jeho realizaci spolupracuje s brněnskou Nadací Partnerství a se vsetínským občanským sdružením Líska. Hlavním cílem projektu je rozšíření nabídky akreditovaných kurzů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a tvorba zajímavých publikací i pomůcek pro oblast praktické regionálně zaměřené polytechnické výchovy.

V průběhu roku 2014 se uskutečnily dva vícedenní terénní kurzy inspirující k interaktivnímu využití místně význačných lokalit. Kurzy byly zaměřeny převážně na tvořivou práci přímo v přírodě. Lipka realizovala také několik jednodenních seminářů a praktických dílen orientovaných na využití přírodních materiálů v MŠ, na vytváření venkovních výukových prvků a na použití osvědčených pomůcek k outdoorové i interiérové výuce.

V minulém roce rovněž začaly práce na dvou publikacích, které budou zajisté velkým přínosem pro pedagogy MŠ, jedná se o sbírku *Rok v přírodě s mrňaty* a publikaci zahraničního autora Rudiho Ocepka zaměřenou na kontakt dětí i dospělých s živými zvířaty.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZAHRADNÍ TERAPIE – SOCIÁLNÍ ZAPOJENÍ A INKLUZE PROSTŘEDNICTVÍM ZAHRADNĚ-TERAPEUTICKÝCH OPATŘENÍ A AKTIVIZACÍ

- 🌱 **2 nové výukové programy Babiččina zahrádka a Dědečkův dvoreček**
- 🌱 **Otevření zahrady na Rozmarýnku**

Hlavním cílem projektu, který v srpnu 2014 skončil, byla tělesná i duševní aktivizace znevýhodněných skupin pomocí zahradní terapie a podpora jejich začlenění do společnosti. Do projektu bylo kromě Lipky zapojeno pět dalších partnerských organizací, z nichž některé byly přeshraniční. Vedoucím partnerem projektu byly Chaloupky, o. p. s.

V roce 2014 uspořádal partner projektu Domov seniorů v Prachaticích Závěrečnou konferenci o zahradní terapii v ČR, které se kromě pracovníků projektu a široké veřejnosti zúčastnila řada odborníků z tuzemska i zahraničí. Na Lipce v roce 2014 proběhly pilotáže dvou nových výukových programů – *Babiččina zahrádka* a *Dědečkův dvoreček*, které budou dále realizovány na pracovišti Lipky Rozmarýnek. K výukovým programům vznikly také nové pracovní listy.

Během roku se Lipce podařilo zrenovovat zahradu na pracovišti Rozmarýnku, jejíž slavnostní otevření proběhlo v závěru projektu za účasti téměř 140 návštěvníků. Tuto zahradu se povedlo vybavit rozličnými zahradními prvky, například vyvýšenými záhony, sluneční pastí, mobilním záhonem či bylinkovou spirálou. Kromě rostlinné říše umožňuje zahrada kontakt s řadou různých živočichů. Je zde umístěn králičí kopeček a výběhy s jezírkem pro drůbež. Celá zahrada je bezbariérová.

Projekt byl podpořen Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci operačního programu Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

ZDRAVĚ A BEZPEČNĚ V JIHMORAVSKÉM KRAJI

👉 Aktivita pro 3 144 žáků a 294 pedagogů

Projekt *Zdravě a bezpečně v Jihomoravském kraji* se orientuje na téma připoutání pozornosti žáků i jejich pedagogů k tématu zdravého, aktivního životního stylu a k dopravní výchově. Během doby trvání projektu vzniknou nové výukové programy, vícedenní pobytové akce a zájmové kroužky, bude vydána řada metodických materiálů a pracovních listů. Některé aktivity budou zaměřeny na rozvoj sítě a setkávání škol podporujících zdraví v Jihomoravském kraji. Na projektu společně s Lipkou spolupracuje celkem šest partnerů včetně Jihomoravského kraje.

Projekt je jedinečný především tím, že nabízí ucelené vzdělávání v oblasti zdravého životního stylu a dopravní výchovy po celém Jihomoravském kraji. Toto vzdělávání bude probíhat v rámci 5 aktivit, které nabídnou celkem 41 akcí.

Lipka díky projektu mohla zdarma nabídnout celkem pět zájmových kroužků pro děti, které se na pravidelných setkáních věnovaly zdravému vaření, pohybovým hrám i poznávání přírody. Během roku 2014 pedagogové pracoviště Rozmarýnek připravovali nový pobytový výukový program *Zdravý život s podtitulem Plavba Kapitána Zdravsona* a jednodenní program *Zdravé vaření s podtitulem Tajemství Dr. Sacharina*. Pracoviště Kamenná začalo s přípravami týdenního Festivalu zdraví, který nabídne starším žákům z jihomoravských škol v květnu 2015.

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁJMOVÁ ČINNOST

4

- 📍 48 kroužků
- 📍 85 výprav a víkendových akcí
- 📍 46 táborů pro 1 117 dětí

I v roce 2014 Lipka nabídla řadu zájmových kroužků, přírodovědných oddílů či klubů, ve kterých se děti seznamovaly s přírodou pomocí pozorování, vnímání, her či tvoření. Zaměření celkem 48 kroužků bylo velmi pestré – jednotlivá pracoviště nabízela kroužky přírodovědné, tvořivé, chovatelské, turistické, pohybové, ale i jazykové či kulinářské. Jednalo se o kroužky s pravidelnými schůzkami i ty, které se odehrávají na víkendových setkáních, během nichž parta dětí vyráží za dobrodružstvími do přírody. Pracoviště Rozmarýnek navíc mohlo díky své nové cvičné kuchyni otevřít kulinářský kroužek pro mladší i starší děti a letos poprvé nabídlo pravidelný kroužek pro děti i pracoviště Kamenná, které se jinak zaměřuje zejména na vzdělávání dospělých.

Opomenout nelze ani příměstské, přivesnické a pobytové tábory, kterých Lipka v roce 2014 uspořádala celkem 46 a zúčastnilo se jich 1 117 dětí. Tyto tábory Lipka pořádá nejen během léta, ale také v době dalších prázdnin a dnech volna během celého školního roku. Každý z táborů děti vtáhnul do poutavého příběhu, který se odehrával po celou dobu tábora – z dětí se tak stali například hobiti, mořeplavci nebo cestovatelé.

V úsilí uskutečňovat v Brně zájmovou činnost nám i letos finančně vypomohl Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna.

PŘEHLED TÁBORŮ KONANÝCH V ROCE 2014

Pobytové tábory			
Pracoviště	Název tábora	Termín konání	Počet účastníků
Jezírko	Ostrov praotců	29. 6. – 5. 7. 2014	26
Rychta	Skalní duchové	29. 6. – 4. 7. 2014	15
Lipová	Kouzelnická škola Borač	30. 6. – 6. 7. 2014	42
Rozmarýnek	MoNa Olympiáda zdravého životního stylu – jaro	30. 6. – 4. 7. 2014	26
Lipová	Tábor Sluníček a Žabek	6.–12. 7. 2014	23
Lipová	Jak se žilo v pravěku	13.–18. 7. 2014	14
Lipová	Bělá	13.–26. 7. 2014	58
Rychta	Drápkovo pavučinkové šmodrchání	14.–19. 7. 2014	25
Rozmarýnek	ExpediceEko	14.–19. 7. 2014	14
Rozmarýnek	Chovatelský tábor	21.–25. 7. 2014	21
Jezírko	Vzhůru na palubu!	21.–25. 7. 2014	28
Rozmarýnek	Hobit - cesta tam a zase zpátky	27. 7. – 2. 8. 2014	32
Jezírko	Za obzor	28. 7. – 1. 8. 2014	28
Lipová	Pobytový tábor Divochů a Hovniválů	1.–9. 8. 2014	23
Lipová	Most na Sever	2.–8. 8. 2014	33
Jezírko	Pobyt v České Kanadě - Sluněčka	2.–9. 8. 2014	26
Rychta	Expedice Jihlavka	6.–10. 8. 2014	6
Lipová	Banátské putování	9.–17. 8. 2014	21
Rychta	Kemp v Rakoveckém údolí	17.–23. 8. 2014	33
Celkem pobytové tábory			494

Příměstské tábory			
Pracoviště	Název tábora	Termín konání	Počet účastníků
Kamenná	Robinsonem ve městě	17.–21. 2. 2014	14
Lipová	Rychlé šípy a záhada teepee	17.–21. 2. 2014	13
Jezírko	Volání divočiny	17.–21. 2. 2014	26
Rychta	Mořeplavci	30. 6. – 4. 7. 2014	30
Rozmarýnek	Napříč pěti světadíly	30. 6. – 4. 7. 2014	24
Rozmarýnek	Botanicula	7.–11. 7. 2014	25
Jezírko	Plavba za duhou	7.–11. 7. 2014	30
Jezírko	Čarodějný mlýn	14.–18. 7. 2014	28
Lipová	Dobrodružství s Robinsonem	14.–18. 7. 2014	24
Jezírko	13 a půl života	21.–25. 7. 2014	29
Rozmarýnek	Na jetelovém paloučku	21.–25. 7. 2014	22
Lipová	Princezna a vysavač	21.–25. 7. 2014	19
Rozmarýnek	S ježkem do pohádky	28. 7. – 1. 8. 2014	20
Jezírko	Tajemství wampumového pásu	28. 7. – 1. 8. 2014	27
Kamenná	Záhada zmizelého cestovatele	28. 7. – 1. 8. 2014	19
Lipová	Po stopách druidů	4.–8. 8. 2014	7
Rozmarýnek	Tintinova dobrodružství	4.–8. 8. 2014	24
Jezírko	Vítejte v Bradavicích!	4.–8. 8. 2014	28
Rozmarýnek	Dobrodružství s Mravencem	11.–15. 8. 2014	23
Jezírko	Kámen mudrců	11.–15. 8. 2014	26
Rozmarýnek	Skřítek Šikulka	11.–15. 8. 2014	32
Jezírko	Bílý Tesák	18.–22. 8. 2014	29
Rozmarýnek	Neználek na cestách	18.–22. 8. 2014	13
Lipová	U praskající skály	18.–22. 8. 2014	20
Rozmarýnek	Za zvířátky (nejen) do zahrádky	18.–22. 8. 2014	21
Rozmarýnek	Tajemná zahrada	25.–29. 8. 2014	20
Rychta	Vzhůru na Olymp	25.–29. 8. 2014	30
Celkem příměstské tábory			623

PŘEHLED KROUŽKŮ V ROCE 2014

Pravidelné kroužky		Víkendové kroužky
Jezírko	Rozmarýnek	Jezírko
Brouk Pytlík	Angličtina pro dospělé	Spleštlůle
Čmeláci	Angličtina pro nejmenší	Lipová
Klub skřítků Lesníčka	Hudebně-dramatický pro nejmenší	Hovniválové
Kuklíci	Irbisi	Víkendovky – Lipová
Larvičky	Kulinářský	Rozmarýnek
Pestřenky	Maškrtníci	Devětsil
Svižníci	Němčina pro dospělé	!Jídlo! – !Mahlzeit!
Zlatohlávcí	Pišíci	Rezeda
Kamenná	Salamandr	Rychta
Skokani	Šikulky	Skalní duchové
Lipová	Špalíci	Víkendovky – Rychta
Bobříci	Tuláci junior	
Divoši	Tuláci old	
Ještěrky	Rychta	
Keramika pro děti	Estavela	
Kulišci		
Pampelišky mladší		
Pampelišky starší		
Píďalky		
Píditelé		
Robinsoni v zahradě		
Semenáčky		
Semínka		
Sluníčka		
Tlapičky		
Tlapky		
Veverky		
Žabky		

OSVĚTA VEŘEJNOSTI

5

📍 50 akcí

📍 6 960 účastníků

Během roku 2014 Lipka pořádala celkem 50 různorodých akcí určených pro rodiny s dětmi i samotným dospělým. V nabídce se objevily akce tvořivé či oslavy přírody i českých tradic, například akce *Od Martina do Tří králů* na Jezírku a *Vánoční Lipka* či *Zelený čtvrtek* na Lipové. Pracoviště Kamenná v roce 2014 pokračovalo v pořádání odpoledních setkání pro seniory s vnučaty, na kterých si účastníci připomínali staré a někdy již pozapomenuté tradice. Na Kamenné si tak užili třeba masopust, vítání jara nebo Martinskou slavnost. Jezírko taktéž nabídlo akce pro seniory při příležitosti Mezinárodního dne seniorů.

Tradičně největší osvětovou akcí pro veřejnost byl *Den Země*, který tentokrát konal na hradě Veveří. Velkolepou oslavu Lipka pořádala s třicítkou dalších brněnských organizací a akce nabídla skutečně lákavý program nesoucí se v duchu tématu *Vyrobeno za humny*. Tematické aktivity doplnily tvořivé dílny, promítání filmů, program na podiu, ale i prodej regionálních výrobků z místních farem a dílen. Celkem se oslavy účastnily asi čtyři tisíce návštěvníků. Den Země se slavil také v Krásenku, kde tuto akci pro veřejnost uspořádalo pracoviště Rychta.

Lipka pořádá akce pro veřejnost s finanční pomocí Odboru školství Magistrátu města Brna.

VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

6

➤ 139 vzdělávacích akcí

➤ 2 062 účastníků

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ ŠKOL

Vzdělávací akce byly v roce 2014 zacíleny nejen na pedagogy všech stupňů škol, ale také na kuchařky, školníky, zahradníky a uklízečky. Již desátý ročník specializačního studia umožnil proškolení dalších tří desítek budoucích koordinátorů EVVO. Nejen na tuto nabídku, ale i na mnohé další workshopy, semináře a terénní kurzy se soustředí specializované pracoviště na vzdělávání dospělých – pracoviště Kamenná i další čtyři pracoviště Lipky.

Konference *KONEV* (pro pedagogy ZŠ a SŠ) a *Konvička* (pro pedagogy MŠ) navštívilo více jak dvě stě učitelů Jihomoravského kraje, kteří pod vedením Ladislava Mika a dalších významných odborníků zjišťovali, co dokáže půda. Praktické zkušenosti získali učitelé na terénním Repetitoriu na Rychtě. Na ojedinělém terénním kurzu jsme si s učiteli vyzkoušeli, zda bychom přežili v přírodě při mimořádných událostech. Ekopedagogové z celé ČR diskutovali s významnými hosty o současném stavu životního prostředí i ekopedagogiky samotné. Sdílení a předávání zkušeností mezi pedagogy umožňujeme nejen metodou open space, ale také pravidelnými rozesílkami materiálů školám, které jsou zapojeny do sítě M.R.K.E.V. a Mrkvička.

Tím však výčet aktivit nekončí. V hledáčku máme totiž také mateřské školky, kterým v uplynulém roce nabídlo pracoviště Lipová prázdninovou letní tvořivou školu, Rozmarýnek objasnil chov zvířat na školách a Jezírko představilo praktický lesní seminář k lesní naučné stezce. Pracoviště Kamenná otevřela lektorské kurzy v Otevřené zahradě a upravenou verzi specializačního studia pro učitelky MŠ s názvem *Dítě a svět*.

V popředí zájmu se ovšem také stále drží školní i domácí zahrady, dobrá praxe pro koordinátory EVVO a kurzy pro pedagogy volného času. A to, že si naše nápady a náměty nenecháváme pod pokličkou, dokazuje spolupráce na vydání regionální učebnice a metodické podpoře jedné z ukrajinských základních škol.

Lipka v roce 2014 nabídla vzdělávací akce nejen pedagogům všech stupňů škol, ale i provozním zaměstnancům škol – kuchařkám, školníkům, zahradníkům či uklízečkám. Pro ty jsme díky projektu Rozšíření vybraných profesí o environmentální přesah připravili několik praktických seminářů zaměřených na ekologický provoz školy. Tyto jedinečné semináře budou pokračovat i v příštím roce.

Počty vzdělávacích akcí pro pedagogy dle typu účastníků				
Typ	Počet akcí	Počet dnů trvání	Počet hodin trvání	Počet účastníků
interní zaměstnanci Lipky	6	6	30	112
externí zaměstnanci Lipky	6	9	39	59
pracovníci SEV	1	3	18	53
učitelé MŠ	12	20	137	272
učitelé MŠ a ZŠ	22	26	108	281
učitelé ZŠ	2	4	24	41
učitelé ZŠ a SŠ	20	49	341	437
učitelé SŠ	2	2	12	16
vychovatelé a učitelé MŠ	3	3	10	35
provozní zaměstnanci škol	7	7	52	129
celkem	81	129	771	1 435

SPECIALIZAČNÍ STUDIUM

Dalším typem vzdělávání, které Lipka nabízí nejen jihomoravským pedagogům, je specializační studium. Metodický pokyn novelizovaný MŠMT v roce 2008 doporučuje školám a školským zařízením pověřit alespoň jednoho pedagogického pracovníka koordinací environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO). Studium o rozsahu 250 vyučovacích hodin je podmínkou získání kvalifikačních předpokladů pro výkon specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy. Tematické okruhy studia jsou závazně stanoveny Standardem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO, vydaným MŠMT v roce 2005. Studium pořádané Lipkou je akreditováno MŠMT.

Během osmi let absolvovalo Lipkou garantovaná specializační studia celkem 229 koordinátorů, pedagogů základních, středních a v posledním roce 9 pedagogů z Olomouckého kraje šesti setkání již 9. břehu specializačního studia v rámci projektu Profesní a osobnostní rozvoj školních koordinátorů environmentální výchovy, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem.

Poslední studium s 28 účastníky celkem z 8 krajů České republiky bylo zahájeno v září 2014. Poprvé jsou mezi účastníky zastoupeni i pedagogové z domů dětí a mládeže. Tento běh studia probíhá za podpory Jihomoravského kraje s finanční spoluúčastí škol nebo pedagogů ve výši 15 000 Kč.

OSTATNÍ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

V nabídce Lipky se jako již každoročně objevila řada vzdělávacích akcí pro dospělé veřejnost. Jednalo se o celý cyklus praktických seminářů *Zahradnického minima* či *Biovaření*, které pořádá pracoviště Kamenná, řemeslné a tvořivé kurzy pracoviště Lipová či kurzy ekologického stavitelství na Rozmarýnku. Stavbu ekodomu Rozmarýnek v prosinci zakončil velkou mezinárodní konferencí pro odbornou veřejnost zaměřenou na zdravé bydlení, které se zúčastnilo víc než 70 osob.

Počty dalších vzdělávacích akcí pro dospělé				
Typ	Počet akcí	Počet dnů trvání	Počet hodin trvání	Počet účastníků
veřejná správa	1	1	6	62
řemeslné kurzy	17	22	86	145
ostatní kurzy	40	49	196	420
celkem	58	72	288	627

VYSOKOŠKOLSKÁ VÝUKA

7

18 předmětů pro 8 kateder 3 vysokých škol

V roce 2014 se Lipka jako fakultativní zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity zapojila do pedagogicko-psychologických a učitelských praxí. Stejně jako v minulých letech se pedagogové Lipky podíleli na výuce předmětů zaměřených na environmentální výchovu a vzdělávání, a to pro Katedru primární pedagogiky, Katedru sociální pedagogiky a Katedru výchovy ke zdraví. Dlouhodobá spolupráce funguje i s katedrami geografie a biologie a Fakultou sociální studií, konkrétně s Katedrou environmentálních studií.

Lipka zajišťovala v roce 2014 také výuku pro Univerzitu Palackého v Olomouci. Kromě praktik pro studenty krajinářství a ochrany životního prostředí byly nově otevřeny dva předměty pro Mezinárodní rozvojová studia na Přírodovědecké fakultě a předmět Environmentální výchova, výuka a osvěta pro studenty Pedagogické fakulty. Úzce spolupracujeme také s Mendelovou univerzitou v Brně a s Univerzitou Konstantína Filozofa v Nitře. V roce 2014 zajistila Lipka výuku celkem 18 předmětů pro osm kateder tří vysokých škol a podílela se na vedení několika diplomových prací.

Lipka se zapojila také do spolupráce s Karlovou univerzitou. V rámci projektu *MOSUR – Mezioborová síť udržitelného rozvoje* uspořádala dvě Letní školy pro studenty prezenčního studia mimopražských univerzit, které se konaly na pracovišti Rychta v Krásensku a na pracovišti Jezírko v Brně-Soběšicích. Letních škol se zúčastnilo celkem 48 student z různých oborů a univerzit v České republice.

Velkou novinkou bylo otevření Vysokoškolského klubu Lipky, který zahájil svoji činnost v září 2014. Členové klubu se setkávají pravidelně jednou měsíčně na tematických schůzkách, zaměřených na environmentální témata, občanskou angažovanost a odpovědné chování a spotřebu.

Nedílnou součástí spolupráce s vysokými školami je i Soutěž diplomových prací se vztahem k životnímu prostředí a ekologii v Jihomoravském kraji, jež se konala v roce 2014 již podvanácté. Soutěž umožňuje navazovat spolupráci se studenty a oceňuje kvalitní závěrečné práce.

EDIČNÍ CENTRUM LIPKY

8

✦ **27 nových publikací**

Za prvních pět let publikační činnosti vydala Lipka celkem 124 publikací, v roce 2014 jich bylo 27. Při jejich vytváření pamatujeme na děti i dospělé, na pedagogy a školy i na zvědavou veřejnost. Učitelům nabízíme metodiky a didaktické pomůcky, dětem hry, skládačky a luštěňky, široké veřejnosti například oblíbené atlasy do kapsy. Dbáme na odbornou i didaktickou kvalitu i na praktické použití našich materiálů. Některé z nich se váží tematicky k realizovaným projektům a jsou určeny jejich cílovým skupinám, tedy většinou účastníkům výukových programů nebo seminářů.

Publikace a další materiály lze zakoupit v internetovém obchodě www.lipka.cz/e-shop a také na kterémkoli pracovišti Lipky.

MATERIÁLY VYDANÉ V ROCE 2014

- ✦ **Hmyz v přírodní zahradě** – kapesní atlas (Dana Křivánková)
- ✦ **Od Noemovy archy k Titaniku a zpět** – populárně-naučná publikace (Pavel Nováček)
- ✦ **Opuštěné pole** – didaktická hra (Tomáš Matějček)
- ✦ **Vývoj rosničky** – pětihrstvé puzzle (Blanka Ponižilová)
- ✦ **Vývoj vážky** – pětihrstvé puzzle (Blanka Ponižilová)
- ✦ **Studenti pro Jihomoravský kraj 2014** – sborník studentských prací (Jan Trávníček, ed.)

PUBLIKACE VYDANÉ V RÁMCI PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH EVROPSKOU UNIÍ

Turismus v kraze a kras v turismu

- ✦ **Jeskyně: tam a zase zpátky** (Ivan Balák, Lukáš Vlček, Barbora Appelová (eds.) a kolektiv) – česko-slovenský průvodce jeskyňařením pro začátečníky i mírně pokročilé. Publikace vyšla také v rozšířené elektronické verzi pod slovenským názvem Jaskyne: tam a späť
- ✦ **Skryté krásy Velké Fatry a Moravského krasu** – česko-slovenský turistický průvodce

- ✿ **Za hradným pokladom. Za pokladem Rudice** (Martina Nejezchlebová, Jana Stehlíková) – leták s tipy na výlet po Velké Fatře a Moravském krasu

Profesní a osobnostní rozvoj školních koordinátorů environmentální výchovy

- ✿ **Psychologie vztahu k přírodě a životnímu prostředí. Pět charakteristik, ve kterých se lidé liší** (Jan Krajhanzl) – odborná publikace z oblasti ekopsychologie
- ✿ **Desetkrát blíží přírodě. Deset učebních celků z praxe školních koordinátorů EVVO** (Pavčina Vrbová, ed.) – sborník příkladů dobré praxe

MONA – Moving Nature

- ✿ **Rozmarýnek – dům z přírodních materiálů** – soubor dvanácti vzdělávacích letáků o environmentálně šetrných stavebních technologiích (v českém a německém jazyce)
- ✿ **Pracovní listy pro pracoviště Rozmarýnek** (o zahradě a využití jejích produktů)

ACT WELLL! – Austrian Czech Team Widens Evocative Life Long Learning

- ✿ **Materiály k Lesní naučné stezce u Jezírka** – metodické pro učitele základních škol, informační pro německy mluvící veřejnost
- ✿ **Letáky a pracovní listy pro pracoviště Rozmarýnek** – vzdělávací letáky pro děti, pracovní listy pro několik výukových programů (o opylujícím hmyzu a o zahradě)

PUBLIKACE VYDANÉ PRO ŠKOLU V UKRAJINSKÉ ROSOŠI DÍKY PODPOŘE JIHMORAVSKÉHO KRAJE

- ✿ **Росошанськими стежками. Навчальний посібник з краєзнавства для учнів 9–12 років** – regionální učebnice pro školu v Rosoši na Ukrajině (Михайло Марфинець)
- ✿ **Дерева та кущі** (Blanka Ponížilová) – překlad atlasu Stromy a keře v našich lesích, parcích a zahradách
- ✿ **Сервіровано в природі** (Blanka Ponížilová) – překlad atlasu divokých rostlin využitelných v kuchyni
- ✿ **Пазл із кубиком** (Blanka Ponížilová) – překlad skládačky Mravenec s kostkou

Dvakrát ročně Lipka vydává zpravodaj o životním prostředí Jihomoravské ekolisty.

FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

9

V roce 2014 Lipka obdržela v příspěvku na přímé náklady finanční prostředky na 7,55 úvazku. Hlavní část chybějících prostředků na platy zajistil Jihomoravský kraj v dotaci na provoz (22,3 úvazků), 17,55 úvazků Lipka financovala z projektů a 8,55 úvazku platila z vlastních příjmů.

V dotaci na provoz z Jihomoravského kraje obdržela Lipka kromě prostředků na platy zaměstnanců také peníze k zajištění několika úkolů Akčního plánu koncepce EVVO, a to například na semináře a konference o environmentální výchově pro učitele MŠ, ZŠ, SŠ a vychovatele školních družin, na vydání několika vzdělávacích publikací pro děti a učitele, na zajištění osvětových akcí apod. V dotacích od statutárního města Brna Lipka získala peníze na energie, na projekt *Lipka brněnským dětem podporující akce pro veřejnost na všech brněnských pracovištích*, na projekt *Zdravé centrum a Zahradní inspirace*, které byly určeny na akce pro seniory s vnoučaty a na projekty *Naučná stezka Jezírko, Přírodní zahrada – Lipová, Envi-gramotnost instruktorů z Odboru životního prostředí Magistrátu města Brna*.

V roce 2014 významně ovlivnilo hospodaření Lipky dokončení tří projektů česko-rakouské přeshraniční spolupráce: *ACT WELL – Austrian Czech Teams Widens Evocative Life Long Learning, Zahradní terapie – sociální zapojení a inkluze prostřednictvím zahradně-terapeutických opatření a aktivitací* a projektu *MONA – Moving Nature*. Z projektových peněz přeshraničních projektů Lipka zrealizovala naučnou stezku v okolí pracoviště Jezírko, postavila altán v zahradě pracoviště Rozmarýnek, stezku pro imobilní spoluobčany a ukázkovou zahradu na zahradě Rozmarýnku. Pořádala také společné semináře pro české a rakouské učitele a také výukové programy pro děti rakouských a českých základních i středních škol. Z projektu *MONA – Moving Nature* Lipka dokončila rekonstrukci pracoviště Rozmarýnek.

Během roku 2014 Lipka rovněž dokončila realizaci česko-slovenského projektu *Turismus v krase a kras v turismu*, který byl určen na semináře pro pracovníky s mládeží a vydání metodických publikací o bezpečném pohybu v krasové oblasti a publikaci o Moravském krasu a krasu Velké Fatry. Dále jsme realizovali česko-slovenský projekt *Jak se žilo v pravěku*, v rámci kterého proběhl týdenní tábor pro české a slovenské děti zaměřující se na řemeslné techniky v pravěku.

V roce 2014 jsme pokračovali v čerpání financí z projektu *Jak funguje svět*, určeného pro pedagogy MŠ a projektu *Rozšíření vybraných profesí o environmentální rozměr*, určeného pro nepedagogické pracovníky škol a školských zařízení. Oba projekty končí v roce 2015.

Od září 2014 Lipka realizuje projekt *Zdravě a bezpečně v Jihomoravském kraji*, na kterém spolupracuje se šesti partnery. Z tohoto projektu Lipka financuje 4,8 úvazků a v rámci projektu vznikají semináře pro pedagogy, výukové programy pro děti, týdenní ozdravné pobyty a jednorázové akce na podporu zdraví.

Peníze z projektů umožnily Lipce zrealizovat množství seminářů pro učitele, jednodenních a týdenních výukových programů pro děti, zrekonstruovat Rozmarýnek včetně zahrady a vytvořit několik kvalitních publikací a navázat dlouhodobou spoluprací s partnery z Rakouska a Slovenska.

Konečná rozvaha	
AKTIVA	2014
1. Hmotný investiční majetek	
– stroje a zařízení	1 334 304
– budovy	76 597 459
– pozemky	7 132 781
– nedokončené investice	146 152
HIM celkem	85 210 696
2. Oběžná aktiva	
– pohledávky	16 923 656
– materiál na skladě	940 967
3. Finanční majetek	
– pokladna	112 386
– běžný účet	5 733 275
– ceniny	-
4. Přechnodné účty ak.	
Obežná aktiva celkem	23 710 284
AKTIVA CELKEM	108 920 980
PASIVA	2014
VLASTNÍ ZDROJE	
1. Majetkové fondy	
– fond dlouhodobého majetku	85 509 181
Celkem	85 509 181
2. Finanční fondy	
– fond odměn	162 399
– fond sociální	213 487
– fond rezervní	3 391 025
– fond reprodukce inv. majetku	139 637
Finanční fondy celkem	3 906 548
3. Hospodářský výsledek	4 408
CIZÍ ZDROJE	
1. Krátkodobé závazky	
– závazky z obchodního styku	1 323 000
– závazky k zaměstnancům	1 388 428
– závazky k soc. zabezpečení	736 340
– daňové závazky	484 236
– krátkodobé úvěry	15 200 011
– krátkodobé zálohy	82 325
Vyrovnání se SR	-
Jiné závazky	2 402
Celkem	19 216 742
2. Dohadné účty pasivní	284 101
PASIVA CELKEM	108 920 980

Přehled výnosů a nákladů		
VÝNOSY	2014	
	Kč	%
Provozní dotace od ÚSC	14 347 678	38%
z toho:		
– mzdové náklady a OPPP	2 759 678	
– ONIV a dotace na provoz	11 588 000	
Výnosy z vlastní činnosti	10 404 307	28%
z toho:		
– tržby z prodeje zboží	784 959	
– tábory, kurzy, zájezdy	3 180 741	
– výukové programy	3 131 868	
– služby, doplňková činnost	679 015	
– příprava stravy a ubytování	2 294 161	
– tržby z pronájmu	333 563	
Ostatní výnosy celkem	12 798 063	34%
z toho:		
– použití fondů	161 247	
– úroky	307	
– dotace na obce	534 000	
– dotace MŽP	28 600	
– dotace od úřadu práce	57 999	
– ostatní výnosy – odpisy	970 207	
– projekty ESF	3 949 290	
– projekty přeshraniční	7 096 413	
VÝNOSY CELKEM	37 550 048	100%
NÁKLADY	2014	
	Kč	
Spotřeba materiálu	4 486 090	
Spotřeba energie	669 946	
Nákup zboží	432 975	
Opravy a udržování	248 878	
Cestovné	274 777	
Ostatní služby	5 613 146	
Mzdové náklady	18 076 009	
Zákonné sociální pojištění	5 595 260	
Odpisy	1 917 031	
Jiné státní náklady	231 527	
NÁKLADY CELKEM	37 545 639	
Hospodářský výsledek	4 409	

PODĚKOVÁNÍ

10

Za úspěšně zvládnutý rok 2014 patří velké poděkování všem zaměstnancům Lipky, externistům a dobrovolníkům, našemu zřizovateli – Jihomoravskému kraji i mnoha spolupracujícím organizacím a jednotlivcům, kteří nám nezištně pomohli jakýmkoliv způsobem. Upřímně jim všem děkujeme a věříme, že si jejich přízeň zachováme a zasloužíme i v letech následujících.

ZAMĚŠTNANCI LIPKY V ROCE 2014

ŘEDITELSTVÍ

Mgr. Hana Korvasová
ředitelka

Ing. Lenka Appelová
zástupkyně ředitelky pro ekonomický proces

Ing. Aleš Máchal
zástupce ředitelky

Bc. Jaromíra Kamenická
mzdová účetní

Ing. Petr Laštůvka
správce sítí

Mgr. Pavlína Slámová
asistentka ředitelky

Mgr. Kateřina Vítková
PR manažerka

Mgr. Andrea Weisová
manažerka projektu

Mgr. Helena Žvaková
asistentka finanční manažerky

LIPOVÁ

Mgr. Alena Uhříčková
vedoucí pracoviště

Mgr. Blanka Jířů
pedagogická pracovnice

Mgr. Jiří Nešpor
pedagogický pracovník

Mgr. Lenka Šimková
pedagogická pracovnice

Bc. Pavlína Veselá
pedagogická pracovnice

Jarmila Siničáková
asistentka vedoucí pracoviště

Tončo Jovanovski
správce

Emilie Dosoudilová
uklízečka

Vasylyna Lemak
uklízečka

ROZMARÝNEK

Ing. Martin Šrom
vedoucí pracoviště, zástupce ředitelky pro pedagogický proces

Bc. Lenka Babáčková
pedagogická pracovnice

Petr Fiala
pedagogický pracovník

Mgr. Ondřej Herzán
pedagogický pracovník

Ing. Dana Kellnerová
pedagogická pracovnice

Mgr. Jan Palán
pedagogický pracovník

Mgr. Ivana Plíšková
pedagogická pracovnice

Ing. Helena Šabatková
pedagogická pracovnice

Mgr. Lucie Vladová
pedagogická pracovnice

Irena Koláčná
provazní

Bc. Marie Konečná
asistentka

Zdeňka Krnáčová
uklízečka

Bc. Dan Zahradník
odborný pracovník

RYCHTA

Mgr. Zdeňka Jičínská
vedoucí pracoviště

Mgr. Petr Horák
pedagogický pracovník

Mgr. Michael Král
pedagogický pracovník

Mgr. Martina Nejezchlebová
pedagogická pracovníce

Mgr. Marek Soviš
pedagogický pracovník

Mgr. Barbora Appelová
odborná pracovníce

Ivana Kaňová
uklízečka

Marcela Krátká
kuchařka

Pavel Švancara
správce

Jitka Vágnerová
vedoucí provozu

Jitka Worbisová
kuchařka

JEZÍRKO

Mgr. Pavlína Žilková
*vedoucí pracoviště,
pedagogická pracovníce*

Mgr. Světlá Froncová
pedagogická pracovníce

Ing. Iva Křenovská
pedagogická pracovníce

Ing. Lenka Kvasničková
pedagogická pracovníce

Ing. Jan Libus
pedagogický pracovník

Mgr. Roman Maxa
pedagogický pracovník

Ing. Jana Pavličková
pedagogická pracovníce

Mgr. Kateřina Řeháková
pedagogická pracovníce

Ing. Kateřina Zákoutská
pedagogická pracovníce

Mgr. Ingrid Boučková
vedoucí provozu

Markéta Klofandová
kuchařka

Kateřina Pospíšilová
kuchařka

Jana Prokešová
uklízečka

KAMENNÁ

Mgr. Jiří Vorlíček
*vedoucí pracoviště,
pedagogický pracovník*

Ing. Dana Křivánková
pedagogická pracovníce

Mgr. Markéta Machátová
pedagogická pracovníce

Mgr. Hana Mikulicová
pedagogická pracovníce

Mgr. Kateřina Mrázková
pedagogická pracovníce

Mgr. Helena Nováčková
pedagogická pracovníce

Ing. Pavla Švecová
pedagogická pracovníce

RNDr. Dáša Zouharová
pedagogická pracovníce

Mgr. Jana Dvořáčková
manažerka projektu

Mgr. Jana Fleková
asistentka

Mgr. Gabriela Hájková
asistentka

Mgr. Lenka Kopáčová
redaktorka

Lyubov Lemak
kuchařka

Dana Nováková
manažerka projektu

Mgr. Eva Pavelová
provozní

RNDr. Jan Trávníček
odborný pracovník

Ing. Tereza Zichová
asistentka

V naší práci nás podporují také zaměstnankyně na mateřské dovolené: Mgr. Jana Halúzová, Mgr. Eva Kazdová, Mgr. Vladislava Kolářová, Ing. Jana Májková, Mgr. Adéla Nešporová, Bc. Veronika Šromová a Mgr. Nikola Štěrbová.

ZA POMOC A PODPORU V ROCE 2014 DĚKUJEME PŘEDEVŠÍM TĚMTO LIDEM A INSTITUCÍM:

Mgr. Martin Ander, Ph.D.
 Ing. Milan Appel
 MgA. Jan Augusta
 Mgr. Michal Bartoš, Ph.D.
 Ing. Veronika Blažková
 Mgr. Václav Božek, CSc.
 Bc. Roman Celý
 Ing. Vladimír Dolejský, Ph.D.
 JUDr. Ivan Dorovský
 Ing. Jana Drápalová
 Ing. Andrea Dvořáková
 Ivana Fajnorová
 Mgr. Jasna Flamiková
 RNDr. Yvonna Gailly, CSc.
 Mgr. Jiří Gonda
 Ing. Jiří Hájek
 Ing. Olga Hanzlová
 JUDr. Michal Hašek
 Ing. Tomáš Havlíček
 prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc.
 RNDr. Jan Hollan, Ph.D.
 doc. PaedDr. Hana Horká, CSc.
 Ing. Bc. Anna Hubáčková
 Doc. RNDr. Karel Hudec, DrSc.
 Ing. Jiří Ištvan
 Mgr. Jiří Janda
 Ing. Stanislav Juránek
 Ing. Tomáš Kažmierski
 Mgr. Monika Knettigová
 Ing. Karel Kočvárek
 Bc. Jana Konečná Horká
 Ing. Bc. Dagmar Kostrhánová
 RNDr. Jiří Kulich
 JUDr. Hana Kulichová
 RNDr. Miroslav Kundera
 Ing. Ludmila Kutálková
 prof. RNDr. Hana Librová, CSc.

prof. Dr. Ing. Petr Maděra
 RNDr. Tomáš Matějček, Ph.D.
 Ing. Pavel Mauer
 Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.
 Ing. Ivo Minařík
 Dana Mítisková
 Michal Navrátil
 doc. PhDr. Jiří Němec, Ph.D.
 Mgr. Hynek Nespěšný
 doc. RNDr. Pavel Nováček
 Mgr. Miroslav Novák
 Ing. arch. Jana Ocelková
 Ing. Zuzana Orlová
 Mgr. Iva Paďourková
 Mgr. Jaroslav Parolek
 Mgr. Adéla Pásková
 Ing. Marek Polák
 JUDr. Hana Poláková
 Blanka Ponižilová
 Mgr. Lucien Rozprým
 RNDr. Hana Slobodníková
 Ing. Jana Soběslavská
 Hana Šíbllová
 Milan Štefanec
 Ing. Vladimír Štefl
 doc. Mgr. Lubomír Tichý, Ph.D.
 RNDr. Danuše Tomášová
 Maria Toušková
 Ing. Radek Tyllich
 Ing. Martin Vaněček
 RNDr. Mojmír Vlašín
 Ing. Helena Vlašínová, Ph.D.
 Ing. Petr Vokřál
 Mgr. Šimon Vích
 Mgr. Zbyněk Zavadil
 RNDr. Jozef Zetěk

Barvínek, o. s.
 Centrum globálního rozvojového vzdělávání NaZemi
 Comitatus Thurociensis
 Domov seniorů Mistra Křišťana Prachatice
 Ekologický institut Veronica
 Fakultní nemocnice Brno

Fond manželů Horových
Hnutí DUHA
Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik
Chaloupky, o. p. s, školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání
Kancelář JMK pro meziregionální spolupráci
Katedra environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně
Katedra ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého Olomouc
Katedra ekologie a environmentalistiky Fakulty přírodních věd Univerzity Konštatína Filozofa
v Nitre
Lamacentrum Hády
MAS Moravský kras
Mendelova univerzita v Brně
Městská část Brno-Jundrov
Městská část Brno-střed
Ministerstvo životního prostředí ČR
Mikroregion Dražanská vrchovina
Nadace Partnerství
Nadace Veronica
Natur im Garten
NESEHNUTÍ Brno
Obec Krásensko
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna
Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna
Odbor životního prostředí KrÚ Jihomoravského kraje
Odbor školství KrÚ Jihomoravského kraje
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně
Přírodní zahrada
Rezekvítek
Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina
Sluneční brána
Sluňák – centrum ekologických aktivit města Olomouce
Správa CHKO Moravský kras
Státní fond životního prostředí ČR
Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER, pracoviště Horní Maršov
Středisko volného času Pohořelice
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná zdravotnická škola, Merhautova Brno
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná zdravotnická škola Znojmo
Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny
UmweltBildungAustria
Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty
Základní a mateřská škola Salmova, Blansko
Základní škola Podomí
Základní škola Rosoš (Zakarpatská Ukrajina)
ZO ČSOP Pozemkový spolek Hády

*Za Lipku
Mgr. Hana Korvasová*

Autoři textů: zaměstnanci Lipky
Redakce: Kateřina Vítková
Fotografie: archiv Lipky, Tomáš Siničák
Grafika: Jan Augusta
Sazba: Miroslav Švejda
Tisk: Tiskárna Helbich, a. s., Valchařská 36, Brno

Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace
www.lipka.cz, tel. 543 211 264, lipka@lipka.cz
Brno 2015

Vytištěno na recyklovaném papíře.

